

GIÁO DỤC QUYỀN CON NGƯỜI TẠI CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG, ĐẠI HỌC - QUA THỰC TIỄN TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC TRÀ VINH, TRƯỜNG CAO ĐẲNG Y TẾ TRÀ VINH, TRƯỜNG CAO ĐẲNG NGHỀ TRÀ VINH CỦA TỈNH VĨNH LONG

*ThS. Nguyễn Hữu Lý
Phó Trưởng Khoa NN&PL*

***Tóm tắt:** Trong bối cảnh toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế và yêu cầu phát triển bền vững, giáo dục quyền con người ngày càng được coi là một trong những nhiệm vụ trọng tâm của hệ thống giáo dục quốc dân. Ở Việt Nam, chủ trương này đã được thể chế hóa trong nhiều văn bản quan trọng, đặc biệt là Quyết định số 1309/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ: Phê duyệt Đề án đưa nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân (Đề án 1309). Nhằm tổng kết thực tiễn việc thực hiện Đề án 1309, bài viết tập trung phân tích quan điểm trong nước và quốc tế về sự cần thiết giáo dục quyền con người, thực trạng và giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục quyền con người tại Trường Đại học Trà Vinh, Trường Cao đẳng y tế Trà Vinh, Trường Cao đẳng nghề Trà Vinh của tỉnh Vĩnh Long.*

Từ khoá: giáo dục quyền con người, giáo dục quyền con người tại trường cao đẳng, đại học, giảng dạy về nhân quyền, nhận thức về quyền con người...

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, vấn đề quyền con người trở thành giá trị phổ quát, là thước đo trình độ dân chủ, văn minh và phát triển của mỗi quốc gia. Giáo dục quyền con người (GDQCN) là một bộ phận thiết yếu trong nỗ lực toàn cầu nhằm bảo vệ phẩm giá con người, xây dựng nền văn hóa hòa bình và thúc đẩy các xã hội công bằng, dân chủ. Đối với Việt Nam, việc đưa giáo dục quyền con người vào hệ thống giáo dục quốc dân không chỉ thể hiện cam kết thực hiện các công ước quốc tế, mà còn là nhiệm vụ chiến lược nhằm phát triển con người toàn diện, xây dựng xã hội dân chủ, công bằng, văn minh. Để triển khai

hiệu quả cam kết về giáo dục quyền con người, Chính phủ đã ban hành nhiều văn bản về vấn đề này, như: Quyết định số 1309/QĐ-TTg ngày 05/6/2017 của Thủ tướng Chính phủ: Phê duyệt Đề án đưa nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân; Chỉ thị số 34/CT-TTg ngày 21/12/2021 của Thủ tướng Chính phủ về việc tăng cường thực hiện Đề án đưa nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân.

Trên địa bàn tỉnh Vĩnh Long (sau khi sáp nhập Trà Vinh, Bến Tre), các trường đại học, cao đẳng đã có những nỗ lực triển khai giáo dục quyền con người. Tuy nhiên, thực tế vẫn tồn tại nhiều hạn chế: nội dung giảng dạy còn lỏng gộp, thiếu tính hệ thống; đội ngũ giảng viên chưa được đào tạo chuyên sâu; nguồn học liệu, giáo trình còn khan hiếm; các hoạt động ngoại khóa và phương pháp sư phạm chưa được phát huy đầy đủ. Điều này dẫn tới việc sinh viên, học viên chưa có nhận thức đầy đủ, kỹ năng thực hành về quyền con người còn hạn chế, chưa hình thành ý thức tự bảo vệ quyền, tôn trọng nhân phẩm và quyền của người khác. Do đó, việc nghiên cứu, đánh giá thực trạng và đề xuất giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục quyền con người tại các trường đại học, cao đẳng trên địa bàn tỉnh là vấn đề cấp thiết, có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc.

2. Nội dung bài viết

2.1. Quan điểm của quốc tế và Việt Nam về giáo dục quyền con người

Tuyên ngôn Thế giới về Quyền con người 1948 (UDHR) là văn kiện đầu tiên xác lập một cách rõ ràng mối liên hệ giữa giáo dục và quyền con người. Điều 26, khoản 2, UDHR nêu rõ: “Giáo dục phải nhằm phát triển đầy đủ nhân cách con người và củng cố sự tôn trọng đối với các quyền và tự do cơ bản của con người” (United Nations, 1948). Đây là nền tảng pháp lý quốc tế đầu tiên xác định rõ mục tiêu của giáo dục là gắn liền với quyền con người. Quan điểm này không chỉ coi giáo dục là phương tiện phát triển cá nhân, mà còn là công cụ để nhận thức, thực hành và bảo vệ các quyền cơ bản của chính mình và của người khác.

Tuyên bố của Liên Hợp Quốc về Giáo dục và Đào tạo về Quyền con người (UN Declaration on Human Rights Education and Training, 2011) quy định tại Điều 1: “Mọi người đều có quyền được giáo dục về quyền con người”; Điều 2, khoản 2 quy định: “Giáo dục và đào tạo về quyền con người bao gồm việc phổ biến kiến thức, phát triển kỹ năng và thái độ thúc đẩy tôn trọng quyền con người, dân chủ, pháp quyền, bình đẳng và hòa bình”. Tuyên bố này mang tính ràng buộc chính trị (dù không có giá trị pháp lý như Công ước), được Đại hội đồng Liên Hợp Quốc thông qua và khuyến khích các quốc gia tích hợp GDQCN vào hệ thống giáo dục quốc dân.

Một trong những nguyên lý quan trọng được quốc tế công nhận là: giáo dục quyền con người (GDQCN) vừa là quyền, vừa là công cụ để thúc đẩy, bảo vệ và thực hiện các quyền con người khác. Theo Điều 2 của Tuyên bố 2011: “Giáo dục và đào tạo về quyền con người bao gồm việc phổ biến kiến thức, phát triển kỹ năng và thái độ nhằm thúc đẩy sự tôn trọng quyền con người, dân chủ, bình đẳng và pháp quyền” (UN General Assembly, 2011). Quan điểm này nhấn mạnh vai trò đa chiều của GDQCN trong việc hình thành ý thức đạo đức, năng lực phản biện và khả năng tham gia tích cực vào đời sống xã hội, từ đó tạo nên nền tảng cho công dân toàn cầu có trách nhiệm.

Ở Việt Nam, Đảng Cộng sản Việt Nam và Nhà nước CHXHCN Việt Nam xác định GDQCN là một nội dung quan trọng trong chiến lược phát triển con người toàn diện, góp phần xây dựng xã hội dân chủ, công bằng, văn minh. Trên cơ sở tiếp thu các giá trị phổ quát của nhân quyền, Việt Nam đã từng bước nội địa hóa các nguyên tắc quốc tế về GDQCN, phù hợp với điều kiện chính trị - xã hội trong nước. Từ Đại hội XII, đặc biệt là Đại hội XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam, tư tưởng phát triển con người toàn diện và đề cao vai trò của giáo dục đã được nhấn mạnh rõ ràng. Văn kiện Đại hội XIII (2021) xác định: “Phát triển toàn diện con người Việt Nam về đạo đức, trí tuệ, thể chất, thẩm mỹ và năng lực nghề nghiệp, ý thức công dân, tuân thủ pháp luật, sống có trách nhiệm với bản thân, gia đình, xã hội và đất nước” (Văn kiện

Đại hội XIII, tập I, tr.134). Điều này cho thấy GDQCN được xem là một phần trong mục tiêu phát triển con người toàn diện, hướng tới hình thành công dân có trách nhiệm, hiểu biết quyền và nghĩa vụ của mình, đồng thời tôn trọng quyền của người khác.

Từ năm 2008 đến nay, Việt Nam đã triển khai nhiều đề án và chương trình quốc gia lồng ghép giáo dục quyền con người vào nhà trường. Đặc biệt là: Đề án “Đưa nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân” giai đoạn 2017-2025 (theo Quyết định số 1309/QĐ-TTg ngày 05/9/2017 của Thủ tướng Chính phủ). Mục tiêu đề án xác định: “Trang bị kiến thức, kỹ năng về quyền con người, góp phần nâng cao nhận thức, ý thức tôn trọng và bảo vệ quyền con người cho học sinh, sinh viên, cán bộ, giáo viên và toàn xã hội”. Các nội dung GDQCN đã được tích hợp vào nhiều môn học như Giáo dục công dân, Giáo dục pháp luật, Lịch sử, Ngữ văn... ở phổ thông và đại học, tạo điều kiện hình thành nền tảng văn hóa pháp lý và nhân quyền vững chắc trong học sinh, sinh viên.

Là thành viên của hơn 7 công ước quốc tế cơ bản về quyền con người (như ICCPR, ICESCR, CEDAW, CRC...), Việt Nam thường xuyên báo cáo việc thực thi các nghĩa vụ về quyền con người, trong đó có GDQCN. Trong Báo cáo UPR chu kỳ III (2019) của Việt Nam nêu rõ: “Việt Nam coi giáo dục quyền con người là nhiệm vụ trung tâm trong giáo dục công dân, phù hợp với thông lệ quốc tế và điều kiện trong nước”. Việt Nam cũng hợp tác tích cực với các tổ chức như UNESCO, UNDP, OHCHR để nâng cao năng lực đội ngũ giáo viên, xây dựng tài liệu GDQCN và tổ chức hội thảo, đào tạo ở các cấp học.

Quan điểm của Đảng Cộng sản và Nhà nước Việt Nam về giáo dục quyền con người là sự kết hợp giữa giá trị phổ quát của nhân quyền và đặc điểm lịch sử - văn hóa - chính trị của dân tộc. GDQCN được xác định là một bộ phận quan trọng trong chiến lược phát triển con người, xây dựng nhà nước pháp quyền, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh. Với định hướng rõ ràng từ Hiến pháp, chính sách, đến hành

động cụ thể, Việt Nam đang từng bước khẳng định cam kết và trách nhiệm trong việc bảo đảm quyền được giáo dục về quyền con người cho mọi công dân.

2.2. Thực trạng chất lượng giáo dục quyền con người tại Trường Đại học Trà Vinh, Trường Cao đẳng Y tế Trà Vinh, Trường Cao đẳng nghề Trà Vinh

Chất lượng giáo dục quyền con người (GDQCN) tại các trường cao đẳng, đại học là quá trình xem xét, đo lường và so sánh mức độ thực hiện mục tiêu, nội dung, phương pháp, điều kiện bảo đảm và kết quả của hoạt động GDQCN so với các chuẩn mực, tiêu chí đã được xác định (theo quy định pháp luật, chuẩn quốc gia và khuyến nghị quốc tế). Đây là một dạng đảm bảo chất lượng chuyên ngành, nhằm kiểm chứng xem việc lồng ghép, giảng dạy, nghiên cứu, truyền thông và thực hành quyền con người trong nhà trường có đạt được hiệu quả như mong muốn hay không.

Để tổng kết thực tiễn, đánh giá chất lượng giáo dục quyền con người tại các trường cao đẳng, đại học trên địa bàn tỉnh Vĩnh Long, tác giả cùng nhóm nghiên cứu đã thực hiện đề tài: “Nâng cao chất lượng giáo dục quyền con người tại các trường cao đẳng, đại học trên địa bàn tỉnh Vĩnh Long”. Bằng phương pháp nghiên cứu các báo cáo, tài liệu được nhà trường cung cấp và khảo sát, phỏng vấn trực tiếp sinh viên và giảng viên tại 03 trường: Trường Đại học Trà Vinh, Trường Cao đẳng Y tế Trà Vinh, Trường Cao đẳng nghề Trà Vinh, nhóm nghiên cứu rút ra thực trạng giáo dục quyền con người tại các trường như sau:

Thứ nhất, về kết quả đạt được: Lãnh đạo các trường đều thực hiện tốt nguyên tắc tập trung dân chủ, phát huy vai trò lãnh đạo của cấp uỷ, Hội đồng trường trong chỉ đạo điều hành hoạt động giảng dạy, nghiên cứu khoa học của nhà Trường; quan tâm đến việc xây dựng nội quy, quy chế và chương trình đào tạo, ban hành các đề án nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy, chất lượng đội ngũ giảng viên và đầu tư hiện đại hoá cơ sở vật chất cho việc dạy và học. Các mục tiêu đào tạo của nhà trường đều đạt và vượt kế hoạch, nghị quyết đề ra, đáp ứng tốt yêu cầu đào tạo nguồn nhân lực cho tỉnh nhà và khu vực.

Đặc biệt, việc công khai hoá các hoạt động và kết quả đào tạo, tuyển sinh lên cổng thông tin điện tử của các trường giúp cho phụ huynh, sinh viên và doanh nghiệp có thể tiếp cận quy trình đào tạo hiện đại, minh bạch và chất lượng. Từ đó gắn kết cơ hội việc làm, tăng cường niềm tin của người dạy và người học, cơ hội hợp tác quốc tế, góp phần đào tạo và cung cấp nguồn nhân lực cho địa phương.

Các kết quả đó góp phần đảm bảo quyền, lợi ích hợp pháp cho giảng viên, học viên nhà trường, góp phần củng cố và lan toả các giá trị nhân văn, phát huy quyền con người trong lĩnh vực giáo dục, đào tạo; giúp người học nhận thức được giá trị cao quý của quyền con người; củng cố niềm tin vào đường lối chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước trong việc bảo đảm quyền con người; hình thành thái độ tôn trọng, bảo đảm, tích cực tham gia thúc đẩy quyền con người; bảo vệ quyền của mình và tôn trọng quyền của người khác trong xã hội.

Thứ hai, những hạn chế tồn tại:

Một là, các trường chưa xây dựng đề án, kế hoạch chuyên đề về giáo dục quyền con người tại cơ sở đào tạo. Mặc dù nội dung giáo dục quyền con người hiện nay đã được lồng ghép vào các môn học, phần học trong chương trình nhưng chủ yếu mang tính bị động. Ví dụ môn học Pháp luật đại cương, giáo dục chính trị mà các trường đang áp dụng mà trong nội dung có quyền con người thật ra là chương trình bắt buộc do Bộ Giáo dục - Đào tạo quy định và ban hành, các trường chỉ triển khai, vận dụng thực hiện.

Hai là, các trường chưa biên soạn được giáo trình, xây dựng cơ sở học liệu về quyền con người phục vụ cho nhu cầu nghiên cứu, học tập của giảng viên và học viên. Vì vậy, khi giảng dạy, học tập về quyền con người chủ yếu sử dụng các tài liệu, giáo trình sẵn có, gây khó khăn cho việc tiếp cận đa dạng, toàn diện, chuyên sâu về quyền con người tại cơ sở đào tạo.

Ba là, chưa có chuyên mục trao đổi, thông tin về quyền con người trên trang thông tin, truyền thông của các trường. Hiện nay các trường đều có website, cổng

thông tin điện tử, tạp chí và nội san nhằm truyền thông, công khai thông tin, tiếp thu ý kiến nghị của học viên và người quan tâm. Tuy nhiên, trên các phương tiện truyền thông này chưa có chuyên mục, bản tin chuyên về quyền con người nhằm tuyên truyền, tiếp nhận thông tin liên quan đến vấn đề quyền con người tại nhà trường.

Bón là, đội ngũ giảng viên chưa được đào tạo, bồi dưỡng, cập nhật kiến thức chuyên sâu về quyền con người. Đề án 1309 đặt ra yêu cầu, nhiệm vụ Đào tạo và bồi dưỡng kiến thức về quyền con người cho đội ngũ chuyên gia, cán bộ quản lý giáo dục và giáo viên, giảng viên. Tuy nhiên, hiện nay các trường vẫn chưa có giảng viên cơ hữu có chuyên ngành đào tạo về quyền con người, mặc dù trường có các chuyên ngành đào tạo Luật, quản lý nhà nước, Chính trị học...

Năm là, các trường chưa tổ chức các hoạt động ngoại khoá, phong trào sinh viên về quyền con người. Đề án 1309 yêu cầu: Ngoài chương trình chính khoá, tất cả các trường đại học chủ động trong việc lựa chọn đưa nội dung về quyền con người vào các hoạt động giáo dục, đào tạo, bồi dưỡng sinh viên, học viên thông qua một số hoạt động ngoại khoá. Thời gian qua, mặc dù các phong trào học viên, sinh viên được nhà trường tổ chức đa dạng và đạt yêu cầu về số lượng, tuy nhiên các hoạt động này thường gắn với phong trào Đoàn, Hội và chuyên ngành các Khoa, chưa có hoạt động cụ thể liên quan đến quyền con người.

* Nguyên nhân của hạn chế: Những hạn chế trong giáo dục quyền con người tại các trường cao đẳng, đại học tại địa phương đã phân tích ở trên xuất phát từ nhiều nguyên nhân, tuy nhiên có thể khái quát các nguyên nhân cơ bản sau:

Cơ chế triển khai thực hiện việc đưa giáo dục quyền con người vào các cơ sở giáo dục quốc dân theo tinh thần Đề án 1309 chưa tạo động lực và tính bắt buộc đối với các cơ sở đào tạo;

Quyền con người chưa được xem là một ngành học ở bậc cao đẳng, đại học nên chưa tạo động lực để các trường đầu tư, nâng cao chất lượng giáo dục quyền con người tại cơ sở đào tạo;

Quyền con người được xem là “vấn đề nhạy cảm” trong suy nghĩ của phần lớn cán bộ và người dân, do vậy việc nghiên cứu, thực hiện các đề tài khoa học liên quan đến quyền con người cũng gặp nhiều khó khăn.

Các tài liệu nghiên cứu về quyền con người hiện nay chủ yếu là tài liệu nước ngoài, gặp rào cản về ngôn ngữ nên khả năng tiếp cận nguồn tài liệu này của giảng viên, học viên cũng nhiều hạn chế.

2.3. Giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục quyền con người tại các trường cao đẳng, đại học

Thứ nhất, nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của giáo dục quyền con người đối với lãnh đạo, giảng viên, nhân viên và sinh viên nhà trường

Nhận thức có vai trò như ngọn đèn soi đường cho hành động, giúp hành động đúng đắn, có định hướng, có động lực và đạt hiệu quả. Để nâng cao chất lượng giáo dục quyền con người trong các trường cao đẳng, đại học thì việc nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của giáo dục quyền con người là hết sức cần thiết, đặc biệt là đối với lãnh đạo, giảng viên nhà trường - những người quyết định việc triển khai nhiệm vụ giáo dục quyền con người tại nhà trường.

Để nâng cao nhận thức về vai trò của giáo dục quyền con người tại nhà trường, cần phải triển khai, quán triệt đến toàn thể cán bộ, giảng viên: Đề án 1309; Chỉ thị 34/CT-TTg (21/12/2021) của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường thực hiện Đề án 1309 và Nội dung kết luận của Thủ tướng Chính phủ tại Hội nghị toàn quốc về giáo dục quyền con người ngày 11-12/12/2024 tại Hà Nội. Bên cạnh đó, cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền, truyền thông về quyền con người đến đông đảo giảng viên, học viên và quần chúng nhân dân nhằm tạo sự hiểu biết đúng đắn và thống nhất trong toàn xã hội về vị trí, vai trò của quyền con người.

Thứ hai, các trường cần thiết kế chương trình/môn học về quyền con người trong chương trình đào tạo của trường hoặc tích hợp theo đặc thù của ngành học, môn học sẵn có.

Đối với các trường cao đẳng: thiết kế 01 học phần “Quyền con người & đạo đức nghề nghiệp” gắn với chuyên ngành đào tạo cao đẳng nghề nghiệp (tự chọn/bắt buộc tùy ngành) với thời lượng 01- 02 tín chỉ hoặc tích hợp nội dung quyền con người vào môn Pháp luật đại cương/Chính trị, đạo đức nghề nghiệp, y-dược, báo chí, giáo dục, hành chính công...với thời lượng 2 - 5 tiết.

Đối với ngành Luật đào tạo tại Đại học Trà Vinh cần xây dựng Môn học pháp luật về quyền con người với thời lượng 2-3 tín chỉ, quy định là môn học bắt buộc của tất cả chuyên ngành Luật. Thiết kế các hoạt động ngoại khóa, mô phỏng, tham quan cơ quan tư pháp, tổ chức xã hội gắn với quyền con người hoặc Thảo luận, đánh giá tác động của môn học/chuyên ngành đến các quyền con người có liên quan là hoạt động bắt buộc trong đánh giá kết quả học tập.

Thứ ba, tăng cường đào tạo, bồi dưỡng kiến thức, năng lực giảng dạy về quyền con người cho đội ngũ giảng viên nhà trường.

Để xây dựng đội ngũ giảng viên đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng giáo dục quyền con người tại các trường, cần phải:

- Thường xuyên tổ chức các lớp bồi dưỡng chuyên đề về quan điểm của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về quyền con người. Tổ chức các khóa tập huấn trong và ngoài nước về lý luận nhân quyền, pháp luật quốc tế và Việt Nam về quyền con người

- Đưa nội dung quyền con người vào sinh hoạt chi bộ, sinh hoạt chuyên môn của các khoa. Chú trọng giáo dục giảng viên về tinh thần “tôn trọng, bảo vệ và bảo đảm quyền con người” gắn với trách nhiệm công dân.

- Tạo điều kiện cho giảng viên học tập nâng cao trình độ (thạc sĩ, tiến sĩ) theo hướng chuyên ngành nhân quyền, Pháp luật về quyền con người...Có cơ chế đãi ngộ, khuyến khích giảng viên tham gia nghiên cứu khoa học, viết bài báo, đề tài liên quan đến quyền con người.

- Tạo điều kiện cho Giảng viên tham gia các chuyến đi thực tế tại địa phương (như vùng đồng bào dân tộc Khmer, vùng chịu ảnh hưởng biến đổi khí hậu) để thấy rõ bối cảnh thực tiễn. Qua đó xây dựng các bộ tình huống giảng dạy về quyền công dân-quyền con người từ chính đời sống Việt Nam để học viên dễ tiếp cận, tránh “sao chép” máy móc từ tài liệu nước ngoài.

Thứ tư, các trường cần xây dựng cơ sở học liệu, thư viện số về quyền con người.

Cơ sở học liệu và thư viện số về quyền con người trong các trường cao đẳng, đại học sẽ là nền tảng quan trọng để nâng cao chất lượng giảng dạy, học tập và nghiên cứu. Để xây dựng và khai thác hiệu quả cơ sở học liệu và thư viện số về quyền con người, cần:

Thông nhất ban hành kế hoạch, đề án cấp trường về xây dựng thư viện số chuyên ngành quyền con người, gắn với Chiến lược chuyển đổi số quốc gia trong giáo dục. Xác định chuẩn dữ liệu, chuẩn học liệu mở (OER) để đảm bảo tính thống nhất, liên thông giữa các cơ sở đào tạo.

Xây dựng và phát triển nguồn học liệu số từ các nguồn như: Hiến pháp 2013, các luật chuyên ngành (Luật Bình đẳng giới, Luật Trẻ em, Luật Giáo dục, Luật Phổ biến GDPL...), báo cáo quốc gia về nhân quyền, các công trình nghiên cứu trong nước, các Công ước quốc tế về quyền con người (ICCPR, ICESCR, CEDAW, CRC...), tài liệu của LHQ, UNESCO, ASEAN, Bài giảng, giáo trình, bài báo khoa học, tình huống thực tiễn do chính giảng viên, sinh viên, nhà nghiên cứu trong trường xây dựng. Số hóa tài liệu dưới nhiều định dạng (PDF, ePub, video, podcast, infographic) để tăng tính trực quan.

Xây dựng cổng học liệu số với giao diện thân thiện, cho phép tra cứu đa chiều (theo chủ đề, từ khóa, loại tài liệu). Ứng dụng công nghệ AI và Big Data để gợi ý tài liệu, phân tích nhu cầu học tập - nghiên cứu. Đảm bảo hệ thống an toàn thông tin, bản quyền tài liệu, đồng thời mở API để liên thông với các thư viện quốc gia, quốc

tế. Xây dựng Thư viện số liên thông giữa Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, các Học viện khu vực, Trường Chính trị tỉnh, các Trường đại học Luật, Đại học Quốc gia...

Tập huấn cho giảng viên kỹ năng sử dụng thư viện số, thiết kế học liệu điện tử, dạy học trực tuyến. Đào tạo cán bộ thư viện về quản trị cơ sở dữ liệu, chuẩn hóa tài liệu, bảo mật và chia sẻ học liệu. Khuyến khích giảng viên tham gia biên soạn tài liệu, xây dựng tình huống, case study để làm giàu nguồn dữ liệu, tích hợp tài liệu từ thư viện số vào giáo án, bài giảng, seminar, tình huống mô phỏng. Hướng dẫn sinh viên kỹ năng tra cứu, trích dẫn, sử dụng học liệu số trong làm tiểu luận, khóa luận, nghiên cứu khoa học.

3. Kết luận

Giáo dục quyền con người trong hệ thống giáo dục quốc dân nói chung, trong các trường cao đẳng, đại học nói riêng, vừa là quyền, vừa là phương tiện quan trọng để bảo đảm và thúc đẩy các quyền con người khác. Việt Nam đã có những bước tiến mạnh mẽ về pháp lý, chính sách và thực tiễn triển khai, đặc biệt thông qua Đề án 1309 của Thủ tướng Chính phủ. Tuy nhiên, để giáo dục quyền con người thực sự đi vào chiều sâu và đạt hiệu quả bền vững, cần tiếp tục hoàn thiện cơ chế, chính sách; tăng cường đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ giảng viên; xây dựng hệ thống học liệu chuẩn hóa, hiện đại; đẩy mạnh nghiên cứu khoa học và hợp tác quốc tế; đồng thời bảo đảm các tiêu chí đánh giá chất lượng phù hợp với yêu cầu phát triển giáo dục và hội nhập toàn cầu.

Với sự quan tâm chỉ đạo của Đảng, Nhà nước, sự nỗ lực của các cơ sở giáo dục và sự tham gia tích cực của giảng viên, sinh viên, giáo dục quyền con người ở Việt Nam sẽ ngày càng phát triển, góp phần hình thành thế hệ công dân có tri thức, trách nhiệm, bản lĩnh và nhân văn, sẵn sàng đóng góp cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong thời kỳ mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

* Tài liệu tiếng Việt

1. Chính phủ (2017), *Quyết định số 1309/QĐ-TTg ngày 05/9/2017 phê duyệt Đề án đưa nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân*, Hà Nội.
2. Chính phủ (2021), *Chỉ thị số 34/CT-TTg ngày 27/8/2021 về tăng cường giáo dục quyền con người trong hệ thống giáo dục quốc dân*, Hà Nội.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 1, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
4. Nguyễn Thị Thu Hà (2024), “Giáo dục quyền con người tại các trường đại học: nhận diện thách thức và những vấn đề đặt ra ở Việt Nam hiện nay”, *Tạp chí Pháp luật về quyền con người*, tập 5 (2), tr.40-48.
5. Nguyễn Hải (2021), “Một số giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục quyền con người trong đào tạo nghề nghiệp ở Việt Nam”, *Tạp chí Quyền con người*, (10), tr.24-30.
6. Tường Duy Kiên (2023), “Nội dung và phương pháp giáo dục quyền con người ở bậc cao đẳng”, *Tạp chí Xây dựng Đảng*, tập 44 (3), tr.12-18.

* Tài liệu tiếng nước ngoài

7. Flowers Nancy (2000), *The Human Rights Education Handbook: Effective Practices for Learning, Action, and Change*, Human Rights Resource Center - University of Minnesota, Minnesota.
8. Monisha (2017), *Human Rights Education: Theory, Research, Praxis*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia.
9. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (2020), *World Programme for Human Rights Education - Phase IV (2020-2024)*, United Nations, Geneva.

10. UNESCO (2015), *Global Citizenship Education: Topics and Learning Objectives*, UNESCO Publishing, Paris.
11. United Nations (1948), *Universal Declaration of Human Rights (UDHR)*, United Nations, New York.
12. United Nations (1989), *Convention on the Rights of the Child (CRC)*, United Nations, New York.
13. UN General Assembly (2011), *Declaration on Human Rights Education and Training*, United Nations, New York.